

Vienādus spēles noteikumus visiem!

VIKTORS
BOLBATS*

Pēc "ABLV Bank" slēgšanas un šim notikumam sekojošajam 2018. gada norisēm rezultāts ir tāds, ka Latvija vairs nav reģionālais finanšu centrs – Latviju pametuši desmitiem tūkstošu klientu un 10 miljardi eiro. Tā rezultātā Latvijā strādājošās vietējās kapitāla bankas ir meklējušas un sākušas ieviest jaunus biznesa modeļus.

Viena no būtiskākajām jaunā biznesa modeļa iespējām ir vietējā biznesa kreditēšana. Tomēr katras bankas kreditēšanas iespējas būtībā atkarīgas no trim lietām – pirmkārt, bankas stratēģijas, proti, vai tiek pieņemts lēmums kreditēt vietējo biznesu vai arī izvēlēta cita stratēģija, otrkārt – faktiskais pieejamais bankas kapitāla apjoms

– noteiktie kapitāla pietiekamības rādītāji vietējām bankām. Ir divi būtiski rādītāji, kuros prasības vietējā kapitāla bankām ir augstākas nekā lielajām ārvalstu investoriem piederošajām bankām – tie ir kapitāla pietiekamības rādītājs un likviditātes rādītājs. Piemēram, lielajām ārvalstu kapitāla bankām kapitāla pietiekamības rādītāja prasības ir aptuveni no 11% līdz 12%, bet vietējā kapitāla bankām tās ir no 16% līdz 20% atkarībā no bankas, tātad pusotras līdz teju divas reizes lielāks.

Ko tas praktiski nozīmē? Tas nozīmē, ka lielās bankas var izsniegt 100 eiro kredītos, ja tām, piemēram, ir 11–12 eiro pašu kapitāla, bet vietējā kapitāla bankām šāda paša kredītu apjoma izsniegšanai ir nepieciešami faktiski 16 līdz 20 eiro pašu kapitāla. Šai atšķirībai ir divas praktiskas sekas – pirmkārt, tas bremzē vietējā kapitāla banku kredītportfeļa izaugsmi, jo jānodrošina būtiski teju divas reizes lielāks kapitāla apjoms. Otrkārt, tā kā jānodrošina būtiski lielāks kapitāla apjoms un naudai arī ir sava cena, tad šī prasība padara vietējā kapitāla banku kredītus dārgākus un piedāvājumu – mazāk konkurētspējīgu. Zaudētājs no šādas atšķirības ir vietējais bizness. Kapitāla pietiekamības prasību samazināšana par vienu procentpunktu ļautu katrai bankai palielināt kredītportfeli aptuveni par 12 līdz 15 miljoniem eiro – tātad runa ir par katras atsevišķās bankas iespējām palielināt vietējo uzņēmēju kreditēšanu par 40–120 miljoniem eiro. Pareiziniet to ar vietējā kapitāla banku skaitu un iegūsiat skaitļus vairāku simtu miljonu, pat pusmiljarda līdz miljarda eiro apmērā.

Kā izveidojas šādas atšķirības? Individuālās normatīvo rādītāju prasības vietējā kapitāla bankām noteica aptuveni pirms 10 gadiem, jo tolaik daudzas no šīm bankām bija saistītas ar augsta riska klientu apkalpošanu, kaut gan šādi klienti bija arī lielajās ārvalstu kapitāla bankās. Taču pēdējā pusotra gada laikā šie klienti no Latvijas banku sistēmas ir pazuduši, bet normatīvās prasības palikušas nemainīgas. Domāju, ka ir laiks uzsākt aktīvu diskusiju par tirgus situācijai atbilstošu spēles noteikumu ieviešanu visām Latvijas bankām!

* "BALTIC INTERNATIONAL BANK" VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJS

Solīts makā nekrīt

OLAFS
ZVEJNIEKS

REDAKCIJAS
KOMENTĀRS

Iespējams, ka katrs iepriekšējais budžets ir veidots tikpat skaļi un kašķīgi kā šis un laika distance vienkārši dzēsusi agrāko pretrunu asumu. Tomēr subjektīvi šķiet, ka asumi nekad agrāk nav bijuši tik asi.

Droši vien vislielākā valdības izgāšanās saistīta ar solījumu nepildīšanu par medikū algu pieaugumu. Jau 2018. gadā, kad tika apstiprināti ambiciozie grozījumi Veselības aprūpes finansēšanas likumā, kas paredzēja medikū atalgojuma paaugstināšanu par 20%, daudzi izteica šaubas, ka valdība tam atradīs naudu. Jāatgādina, ka plāns paredzēja 2019. gadā novirzīt tam 87,5 miljonus eiro, 2020. gadā – 191,2 miljonus, bet 2021. – 314,6 miljonus. Te jāsaista, ka katru gadu t. s. fiskālā telpa jeb reālie brīvie līdzekļi, kurus valdība var pārdalīt, ir tikai nieka 150–200 miljonu eiro robežās, jeb 1,5–2% no valsts budžeta. Ja kādai nozarei piesolītie līdzekļi ir tuvu vai pārsniedz šo summu, tad gandrīz ar garantiju var pateikt, ka solījumi izpildīti netiks. Tā bija arī šoreiz

– 2019. gadā medikū solītos 87,5 miljonus izdevās "sakasīt", bet 2020. gadam no solītajiem 191,2 miljoniem, kas jau pārsniedza fiskālās telpas robežu, atradās tikai 50. Kā sarunā ar šo rindu autoru izteicās finanšu ministrs Jānis Reirs, ja valdība būtu piešķirusi medikū visu solīto naudu, tad budžeta sastādīšanas procedūru ar to arī varētu pabeigt – jo reāli naudas būtu tikai šim palielinājumam un pārējām jau iepriekš budžetā paredzētajām pozīcijām, bet valstij esot arī daudz dažādu citu vajadzību. Viņam taisnība, bet tas nemazina neapmierinātību ar tiesisko nihilismu, ka valdība un Saeima var pieņemt un pēc tam ciniski nepildīt pašas apstiprinātos likumus.

Uz šīs pieredzes fona šobrīd jau ar pilnīgu pārliecību var pateikt, ka arī 2021. gada budžetā neatradīsies solītie 314 miljoni, kas pusotru līdz divas reizes pārsniedz visu brīvo līdzekļu apjomu gada budžetā. Un pilnīga taisnība ir visiem tiem, kas jau 2018. gadā norādīja, ka piedāvātais plāns ir populistiski solījumi, kas nav segti ne ar kādiem līdzekļiem, un pieņemts tikai priekšvēlēšanu gaisotnē. Taču arī pašreizējās veselības ministres partijas deputāti balsoja par minētajiem grozījumiem likumā un pašreizējā premjera partija arī – tā nav pašreiz opozīcijā eso-

šās ZZS "mīna" citai valdībai, jo vairāk tādēļ, ka neviens nevarēja paredzēt ZZS zaudējumu vēlēšanās un nokļūšanu opozīcijā. Nepildīti solījumi un cinisms galā valdības koalīcijai atspēlēsies, jo reizi četros gados Latvijā notiek vēlēšanas, kurās vismaz daļa vēlētajū interesējas par to, kā gājis ar doto solījumu pildīšanu.

Viss teiktais liek uzdot jautājumu – kāds ir tālākais plāns veselības nozarei? Manuprāt, iespējami trīs scenāriji: neatrodot līdzekļus – lēna stagnācija un valsts finansētās medicīnas pakalpojumu kvalitātes turpmāka lejupslīde, privātajai maksas medicīnai pakāpeniski aizstājot valsts finansēto; atgriešanās pie idejas par obligāto veselības apdrošināšanu, nozarei nepieciešamos līdzekļus atrodot darba devēju un ņēmēju kabatās, un, visbeidzot, esošā medikū algu celšanas plāna būtiska modifikācija, paredzētos līdzekļus novirzot nevis triju, bet, piemēram, daudz reālistiskākā desmit gadu periodā, taču tas nozīmē, ka risinājums jau tā sarežģītajai medmāsu un reģionu ārstu situācijai, kā arī reālai pakalpojumu pieejamībai netiek atrasts un situācija saglabājas slikta vēl daudzus gadus.

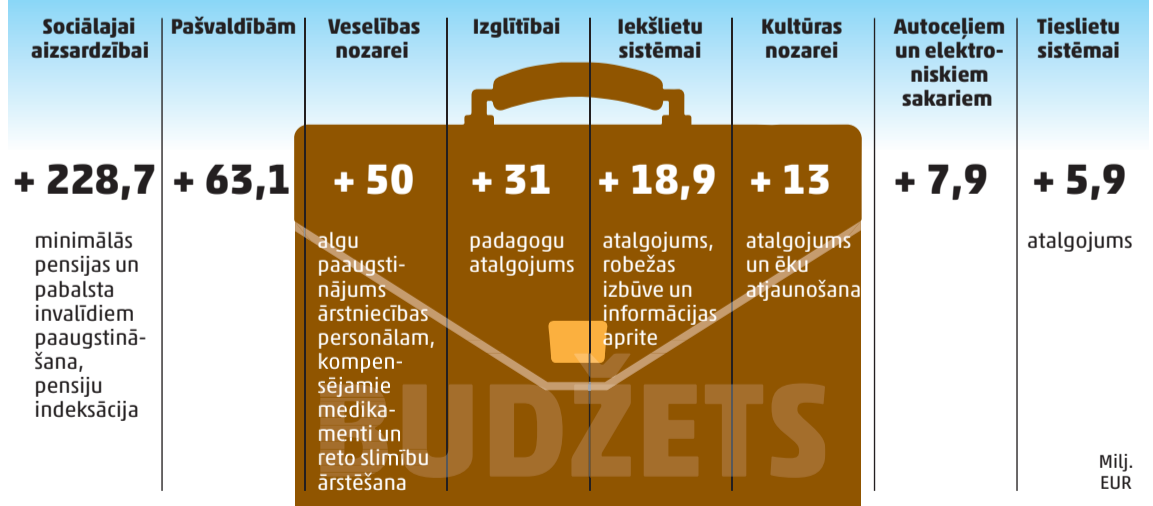
Būs interesanti paskatīties, ko veselības ministrs teiks ārstiem par tālāko perspektīvu pēc budžeta pieņemšanas.

Pēdējā pusotra gada laikā šie augsta riska klienti no Latvijas banku sistēmas ir pazuduši, bet normatīvās prasības palikušas nemainīgas.

un treškārt – regulatora prasītais kapitāla apjoms. Šobrīd vislielākos šķēršļus vietējā biznesa kreditēšanai rada tieši trešais no minētajiem punktiem, banku regulatora – Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK)

INFOGRAFIKA

Lielākie ieguvēji no 2020. gada budžeta

DATI: FINANŠU MINISTRIJA

INDULIS MARTINSONS, 2019

Latvijas Bizness

Latvijas Bizness

Laikraksta "Latvijas Avīze" pielikums. Iznāk otrdienās.

Izdevējs AS "Latvijas Mediji"
www.latvijasmediji.lv

E-pasts:
redakcija@latvijasmediji.lv

Pielikuma redaktors:
Olafs ZVEJNIEKS

E-pasts:
olafs.zvejnieks@latvijasmediji.lv
Tālrunis: 67096340

Manuskriptus atpakaļ neizsniedz.
Pārpublicēšana ar "Latvijas Avīzes" piekrišanu.

SLUDINĀJUMI un REKLĀMA
AS "Latvijas Mediji"
reklāmas aģentūra

Direktors
Aigars STANKĒVIČS
Tālrunis: 67096698

Reklāmas nodaļa
Tālrunis: 67096699
E-pasts:
reklama@latvijasmediji.lv

Pielikuma iznākšanu atbalsta:

Citadele